

[Esther Mallings Pedersen.]

færdigere Syn paa den selverhvervende Moder, saa at det ikke skal være et Skræmmebillede for den gravide Kvinde, at det at blive Moder er ensbetydende med at miste sin Stilling, en Stilling, der i mange Tilfælde betyder Grundlaget for det Hjemms Eksistens, hvor den nye Verdensborger skal drage ind.

Arbejdsløsheden har gjort Begrebet „selverhvervende Kvinder“ saa aktuelt og til Genstand for saa megen Drøftelse, at jeg ikke kan lade være at benytte Lejligheden til at berøre det ganske kort. Det forekommer mig, at man i vide Kredse af vort Folk ved Bedømmelsen af hele dette Spørgsmaal glemmer dets historiske Baggrund. Dengang den moderne Teknik flyttede Industrien fra Hjemmene til Fabrikkerne, da dette at væve og spinde, brygge Øl og støbe Lys af Teknikken blevet taget fra Hjemmet og lagt ind i Fabrikken, blev efterhaanden Tusinder af Kvinder arbejdsløse, og Samtiden som saadan interesserede sig ikke videre for deres Skæbne. Professor Johannes Steenstrup skriver herom i sin Bog „Den danske Kvindes Historie“:

„Det er mærkeligt, hvor lidt det dengang“ — det vil sige i Aarene omkring 1850 — „kom frem, at der var en økonomisk Nødvendighed for at skaffe Kvinder Adgang til Erhverv, fordi deres tidligere Virksomhed, Hjemmeindustrien, var taget fra dem. Denne Hjemmeindustri beskæftigede jo ikke blot Husmoderens, men et meget stort Antal af andres Hænder, saaledes at Hjemmene havde Plads til mange ugifte Kvinder.“

Den økonomiske Nødvendighed, som Datidens Samfund ikke havde Øje for, mærkede Kvinderne selv, og Resultatet af den økonomiske og erhvervsmæssige Revolution, som Hjemmeindustriens Overgang til Fabriksdrift betød for Kvinderne som Helhed, maatte blive den saakaldte selverhvervende Kvinde — jeg for mit Vedkommende forstaar i øvrigt ikke bedre, end at de Kvinder, der gør huslig Gerning, ogsaa selv erhverver deres daglige Brød —, som paa det frie Arbejdsmarked søger Erstatning for den Arbejdsmark i Hjemmene, som Teknikken og Udviklingen berøvede hende. Jeg tror ikke, det vil blive økonomisk muligt at borteliminere Begrebet selverhvervende Kvinder. Mændene, hvad enten de er Brødre, Onkler, Fætre eller Svogre, kan ikke i vore Dage paatage sig at forsørge de Kvinder, som ikke bliver gift, og til hvem der ikke er Arbejde i vore moderne indrettede Hjem, og naar

det altsaa er et Krav til enhver ung Pige, at hun skal sørge for at blive i Stand til at forsørge sig selv, vil det være meget vanskeligt i et frit Land og et fritsindet Folk at trække Tove, inden for hvilke Kvinderne erhvervsmæssigt maa bevæge sig.

Men lige saa bydende nødvendigt det er at bedømme dette Problem retfærdigt, lige saa nødvendigt er det, at Hjemmets og Moderens Gerning bliver løftet op i det høje Plan, hvor den hører hjemme. Det opnaar vi imidlertid ikke ved en negativ Foranstaltning, som letter Adgangen til Svangerskabsafbrydelse, men vi opnaar det ved et positivt Arbejde for at hjælpe de fattige, de underernærede, de udslidte Kvinder — maaske ogsaa, om det var muligt, ved at kalde paa deres Mænds Ansvarsfølelse —, og ved at gøre det til den gængse Opfattelse, at det at blive Moder ikke for en dygtig Kvinde i det frie Arbejdsmarked medfører Fare for, at hun mister den Stilling, der maaske er Grundlaget for hendes Hjemms økonomiske Velfærd, eller hvortil hun er knyttet i Kraft af særlige Evner, af Lyst og Kærlighed til netop den bestemte Gerning.

Jeg har ikke kunnet lade være med at komme ind paa disse Betragtninger, fordi jeg synes, de hører hjemme her, og fordi det forekommer mig, at mange bedømmer de selverhvervende Kvinder uretfærdigt, idet man ofte glemmer eller overser, for det første, at det var dem, der i første Omgang blev gjort arbejdsløse ved, at Mændene flyttede Kvindernes Virkefelt ind i Fabrikkerne, og for det andet, at et meget, meget stort Antal af dem slet ikke driver dette Selverhverv af egoistiske Grunde, men sætter Kræfter og Arbejde ind for Hjemmets og Børnenes Skyld. Ægteskabsloven har givet Kvinden Forsørgerpligt, og det kan ikke være logisk at formindske hendes Forsørgermuligheder, fordi hun bliver Moder. Og lige saa ulogisk maa det være, forekommer det mig, at et Samfund lægger Sten af den her nævnte Art paa den ugifte Moders Vej og derved hindrer hende i at opføde og opdrage sit Barn.

Den Bestemmelse, hvorved en Del af Ansvarret lægges paa Manden, naar han svigter en Kvinde, kan vi fuldt ud slutte os til. Her er vi inde paa noget af det rigtige, det, som vi mere og mere skulde have frem ved Bedømmelsen af hele dette Forhold: at ikke Kvinden alene skal bære Ansvarret og Byrden, men at ogsaa Manden skal have sin Del.

Det andet og efter min Mening ikke mindst vigtige Punkt i det foreliggende Lov-